

Araştırma / Original article**DSM-5 Bedensel Belirti Ölçeği ile Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeklerinin Türkçe Formlarının geçerlilik ve güvenilirlikleri**

Talat SARIKAVAK,¹ Kuzeymen BALIKÇI,² Ömer AYDEMİR,¹
DSM-5 Ölçek Çalışma Grubu¹

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada DSM-5 için hazırlanan tüm bedensel belirti ölçeklerinin Türkçe formlarının güvenilirlik ve geçerlilik çalışmalarının yapılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırma Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Yataklı veya Ayaktan Klinikleri'nde tedavi görmekte olan ve DSM-5 ölçütlerine göre herhangi bir bedensel belirti bozukluğu tanı ölçütlerini karşılayan hastalar ile yapılmıştır. DSM-5 ölçütlerine göre, herhangi bir bedensel belirti bozukluğu tanı ölçütleri dışında herhangi bir ruhsal bozukluk tanı ölçütlerini karşılayan, sürekli tedavi gerektirir bir fiziksel veya nörolojik hastalığı bulunan hastalar çalışmaya alınmamıştır. Buna göre 31 bedensel belirti bozukluğu, 16 hastalık anksiyetesi bozukluğu ve üç konversiyon bozukluğu hastası çalışmaya alınmıştır. Herhangi bir ruhsal veya bedensel hastalığı olmayan 100 gönüllü sağlıklı kontrol grubunu oluşturmuştur. Bedensel Belirti Ölçeği ve Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği dışında en yaygın kullanılan öz bildirim ölçeği olan Sağlık Anksiyetesi Ölçeği (SAÖ) birlikte geçerlilik için kullanılmıştır. Güvenilirlik analizlerinde içsel tutarlılık katsayısı ve madde-toplam puan korelasyon analizi, geçerlilik analizlerinde ise açıklayıcı faktör analizi, birlikte geçerlilik için Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Ölçeğin özgüllük ve duyarlılığını saptamak amacıyla ROC analizi yapılmış ve eğrinin altında kalan alanın 0.90'ın üzerinde olması anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Araştırma grubunun yaş ortalaması 29.0±11.9 yıldır ve %61.3'ü (s=92) kadındır. Grubun %63.3'ü yüksek okul mezunu, %19.3'ü ilkokul mezunu, %10.7'si lise mezunudur. Hasta grubunun hastalık süresi 17.4±11.8 yıldır. Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin içsel tutarlılığı 0.83, madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.26-0.62 arasında bulunmuştur. Bedensel Belirti Ölçeğinin içsel tutarlılığı 0.96, madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.89-0.92 arasında bulunmuştur. Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin açıklayıcı faktör analizinde tek faktörlü çözüm elde edilmiştir ve özdeğeri 4.67'dir, varyansın toplam %31.16'sını açıklamaktadır. Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin maddelerinin faktör yükleri 0.41-0.78 arasında, SAÖ ile korelasyon analizinde katsayı r=0.59 olarak hesaplanmıştır. Bedensel Belirti Ölçeğinin SAÖ ile korelasyon analizinde katsayı r=0.83 olarak hesaplanmıştır. ROC analizi sonucunda eğri altında kalan alan Düzey 2 Bedensel Belirti ölçeği için 0.92, Bedensel Belirti Ölçeği için ise 0.98 olarak bulunmuştur. **Sonuç:** Bu bulgularla Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin ve Bedensel Belirti Ölçeğinin Türkçe için güvenilir ve geçerli olduğu gösterilmiştir. (Anadolu Psikiyatri Derg 2017; 18(Ek sayı.2):63-67)

Anahtar sözcükler: DSM-5 Bedensel Belirti Ölçeği, güvenilirlik, geçerlilik

Reliability and validity of Turkish Form of Somatic Symptom Scale and Level 2 Somatic Symptom Scale

ABSTRACT

Objective: This study is to demonstrate the reliability and validity of the Turkish form of Somatic Symptom Scale and Level 2 Somatic Symptom Scale developed according to DSM-5 criteria. **Methods:** This study was carried out

¹ Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri ABD, Manisa

² Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa

Yazışma adresi / Correspondence address:

Dr. Talat SARIKAVAK, Celal Bayar Üniversitesi Hastanesi Psikiyatri ABD, Uncubozköy Yerleşkesi, Manisa

E-mail: talatsarikavak@gmail.com

Geliş tarihi: 21.11.2016, Kabul tarihi: 18.01.2017, doi: 10.5455/apd.249949

Anadolu Psikiyatri Derg 2017; 18(Ek sayı.2):63-67

with patients with a diagnosis of any somatic symptom disorder according to DSM-5 criteria who are under treatment in Celal Bayar University Faculty of Medicine Psychiatry Inpatient or Outpatient Clinics. Patients with any mental disease according to DSM-5 criteria except for somatic symptom disorders and patients who have physical or neurological disease requiring continuous treatment were excluded. Accordingly, 31 patient with somatic symptom disorder, 16 patients with illness anxiety disorder and three patients with conversion disorder were included. As the healthy control group 100 volunteers without any mental or physical disease were included. Beside Somatic Symptom Scale and Level 2 Somatic Symptom Scale, the most widely used self-rated scale, Health Anxiety Inventory (HAI) was used for concurrent validity. In reliability analysis internal consistency coefficient and item-total correlation analysis; in validity analyses factor analysis and correlation analysis with the Pearson Correlation Analysis (PCA) was performed. ROC analysis was conducted to determine sensitivity and specificity of the scale and area under the curve above 0.90 is considered as statistically significant. **Results:** The mean age of the study group was 29.0 ± 11.9 years and 61.3% of the sample group ($n=92$) were female. 63.3% of the group were college graduates, 19.3% primary school graduates, 10.7% is also high school graduates. Disease duration of patient group was 17.4 ± 11.8 years. The internal consistency of the Level 2 Somatic Symptom Scale was 0.83 and, item-total correlation coefficients of the Level 2 Somatic Symptom Scale were between 0.26 and 0.62. The internal consistency of the Somatic Symptom Scale was 0.96 and, item-total correlation coefficients of the Somatic Symptom Scale were between 0.89 and 0.92. In the exploratory factor analysis of Level 2 Somatic Symptom Scale, single-factor solution was obtained and the eigenvalue was 4.67, explaining 31.16% of the total variance. Factor loadings of the items were between 0.41 and 0.78. Coefficient of correlation analysis with HAI was calculated as $r=0.59$. Coefficient of correlation analysis of Somatic Symptom Scale with HAI was calculated as $r=0.83$. According to ROC analysis, the area under the curve was found as 0.92 for Level 2 Somatic Symptom Scale, and 0.98 for Somatic Symptom Scale. **Conclusion:** These findings have been shown that the Somatic Symptom Scale and Level 2 Somatic Symptom Scale are reliable and valid for Turkish. (*Anatolian Journal of Psychiatry* 2017; 18(Suppl.2):63-67)

Keywords: DSM-5 Somatic Symptom Scale, reliability, validity

GİRİŞ

Somatizasyon veya bedenselleştirme, patolojik fiziksel bulgularla açıklanamayan bedensel sıkıntı ve belirtileri belirtmeye ve yaşamaya yatkınlık, bunları fiziksel hastalık olarak nitelendirme ve bunlar için tıbbi yardım arama olarak tanımlanmıştır.¹ Tarih boyu tüm hekimlerce bilinen bu kavram, ilk olarak DSM-III'te 'somatoform bozukluklar' başlığı altında yer almıştır. O dönemden beri ölçütleri ve tanımlamaları çeşitli yenilemelere uğrayan somatoform bozukluklar, DSM-5 ile birlikte önemli değişikliklere uğramıştır.² Daha önce belirtilerin önceden belirlendiği ve ön koşul olarak ileri sürüldüğü somatizasyon bozukluğu yerine bedensel belirti bozukluğu getirilmiş ve bu bozuklukta belirti ön koşulu kalmadığı gibi, somatoform ağrı bozukluğu da bir alt tip olarak kabul edilmiştir.³ Ayrıca belirtilerin belirleyici olmayıp bulunan belirtinin işaretlenmesine yönelik çalışmalar da bedensel belirti bozukluğunun kavramlaştırılmasına katkıda bulunmuştur.⁴ Diğer yandan önceden hipokondriyazis olarak bilinen bozukluk hastalık anksiyetesi bozukluğu (health anxiety disorder) başlığı altında yeniden kavramlaştırılmış ve hastanın hastalık anksiyetesine vurgu yapan biçimde yeniden düzenlenmiştir.³ Konversiyon bozukluğunda ise önemli değişiklikler yapılmamıştır. Ayrıca psikosomatik hastalıkların tanımlanmasında da yenilikler beklenmiş, ancak önemli değişiklikler olmaksızın tanım farklılıkları getirilmiştir. Yeni durumlarıyla beraber bu bozuklukları değerlendirmek amacıyla-

la yeni değerlendirme araçlarına gereksinim doğmuştur. Bu amaçla tüm bedensel belirti bozuklukları için yeni değerlendirme araçları oluşturulmuştur.⁵ Bunlar arasında Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği ve Bedensel Belirti Ölçeği vardır. Bu ölçekler tanı konmuş hastalarda bedensel belirtilerin şiddetinin ve belirti örüntüsünün dağılımının değerlendirilmesinde gereklidir. Ayrıca bedensel belirti bozuklukları tüm diğer psikiyatrik bozukluklarda yüksek birliktelik gösterdiklerinden, araştırılan ölçekler çok değerlidir.

Bu çalışmada DSM-5 için hazırlanmış tüm bedensel belirti ölçeklerinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çeviri işlemi

Ölçeklerin çeviri işlemi iki psikiyatrist tarafından yapılmıştır. Bu çeviri kontrol edilip üzerinde anlaşılan bir metin haline geldikten sonra ölçek sorularının anlaşılabilirliği sınanmıştır. Ardından bir başka psikiyatrist tarafından yeniden İngilizceye çevrilmiştir. Bu çeviriler özgün ölçekleri geliştiren yazarlar tarafından kontrol edilmiştir. Gerekli onay alındıktan sonra ölçek metni oluşturulmuştur.

Örneklem grubu

Araştırmanın örneklem grubu Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Yataklı veya Ayaktan Klinikleri'nde tedavi görmekte olan

hastalardan oluşturulmuştur. Araştırmaya alma ölçütlerinde 18-65 yaşları arasında olma, ölçek doldurabilecek ve araştırma yönergesini yerine getirebilecek zihinsel kapasiteye sahip olma, DSM-5 ölçütlerine göre herhangi bir bedensel belirti bozukluğu tanı ölçütlerini karşılama vardır. Araştırmadan dışlama ölçütleri arasında ise, alkol-madde kullanım bozuklukları da dahil DSM-5 ölçütlerine göre herhangi bir bedensel belirti bozukluğu tanı ölçütleri dışında herhangi bir ruhsal bozukluk tanı ölçütlerini karşılama, sürekli tedavi gerektiren bir fiziksel veya nörolojik hastalığı bulunmak vardır. Kontrol grubu karşılaştırma istatistiklerinin yapılmasına olanak verecek sayıda ve yaş ve cinsiyet açısından bedensel belirti bozukluğu grubuyla benzerlik gösteren gönüllülerden oluşturulmuştur. Araştırma istatistiklerinde yeterli bir örnekleme sahip olmak açısından hasta grubunun ölçek madde toplam sayısının 10 katı sayıda gönüllü içermesi gereklidir. Bu çerçevede hasta grubu 50 kişiden, kontrol grubu ise 100 gönüllüden oluşturulmuştur. Hasta grubuna 31 bedensel belirti bozukluğu, 16 hastalık anksiyetesi bozukluğu ve üç konversiyon bozukluğu hastası alınmıştır.

Değerlendirme araçları

DSM-5 bedensel belirti bozukluğu ölçekleri Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği ve Bedensel Belirti Ölçeği olmak üzere iki tanedir. Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği öz bildirim ölçeğidir, Bedensel Belirti ölçeği ise klinisyen tarafından doldurulur. Bunların yanı sıra, en yaygın kullanılan öz bildirim ölçeği olan Sağlık Anksiyetesi Ölçeği (SAÖ) kullanılmıştır. SAÖ 18 maddeli bir öz bildirim ölçeğidir ve dörtlü Likert tipi ölçüm sağlar. Bedensel duyuları abartma ve hastalığı felaketeleştirerek yaşama belirtilerini içerir. Türkiye için güvenilirlik ve geçerlilik çalışması Aydemir ve arkadaşları tarafından yapılmıştır.⁶

İstatistiksel değerlendirme

İstatistiksel değerlendirmede öncelikle araştırma grupları arasında sosyodemografik ve klinik özellikler açısından fark olmadığını göstermek amacıyla sayısal değişkenlere varyans analizi testi (ANOVA), kategorik değişkenlere ise ki-kare testi uygulanmıştır.

Güvenilirlik analizlerinde ölçeklerin hem toplamının, hem de alt boyutlarının Cronbach alfa iç tutarlılık analizleri yapılmıştır. Ayrıca madde-toplam puan ve alt boyut-toplam puan korelasyon katsayıları ile ölçeğin güvenilirliği ortaya konmuştur.

Ölçeklerin yapı geçerliliği açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ana bile-

şenler yöntemine göre varimax rotasyonu uygulanarak yapılmış ve özdeğeri (eigenvalue) 1 ve üzerinde olan faktörler değerlendirmeye alınmıştır. Faktör yapıları içinde faktör yükleri 0.4 ve üzerinde olan maddeler değerlendirmeye alınmıştır. Açıklayıcı faktör yapısı özgün ölçeğin iki boyutlu yapısıyla karşılaştırılmıştır. Birlikte geçerlilik açısından tüm araştırma ölçekleri ile Sağlık Anksiyetesi Ölçeği arasında korelasyona bakılmıştır. Ölçeğin ayırt ediciliğini göstermek açısından özgüllük ve duyarlılığını araştıran ROC analizi yapılmıştır. Eğrinin altında kalan alan dikkate alınarak 0.9 ve üzeri anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Sosyodemografik özellikler

Örnekleme grubunun yaş ortalaması 29.05 yıldır, %61.3'ü (s=92) kadındır. Grubun %63.3'ü yükseköğretim mezunu, %19.3'ü ilköğretim mezunu, %10.7'si lise mezunudur. Hasta grubunun hastalık süresi ortalaması 17.46 yıldır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırma grubunun sosyodemografik özellikleri

	Sayı	%
Cinsiyet		
Erkek	58	38.7
Kadın	92	61.3
Eğitim		
Okuryazar	2	1.3
İlköğretim	29	19.3
Ortaöğretim	8	5.3
Lise	16	10.7
Üniversite	95	63.3
Psikiyatrik özgeçmiş		
Yok	110	73.3
Var	40	26.7
Psikiyatrik soygeçmiş		
Yok	130	86.7
Var	20	13.3
Bedensel hastalık		
Yok	125	83.3
Var	24	16.0

Güvenilirlik çözümlenmeleri

Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin içsel tutarlılığı 0.83, madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.26-0.62 (p<0.001) arasında bulunmuştur. Bedensel Belirti Ölçeğinin içsel tutarlılığı 0.96, madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.89-0.92 (p<0.001) arasında bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin madde-toplam puan korelasyon katsayıları, Cronbach alfa değeri ve faktör yükleri

	Korelasyon katsayıları	Cronbach alfa	Maddelerin faktör yükleri
Düzey 2 Bedensel 1	0.538	0.819	0.521
Düzey 2 Bedensel 2	0.406	0.827	0.419
Düzey 2 Bedensel 3	0.502	0.821	0.529
Düzey 2 Bedensel 4	0.263	0.837	0.783
Düzey 2 Bedensel 5	0.453	0.825	0.555
Düzey 2 Bedensel 6	0.543	0.820	0.520
Düzey 2 Bedensel 7	0.572	0.817	0.550
Düzey 2 Bedensel 8	0.285	0.833	0.621
Düzey 2 Bedensel 9	0.494	0.822	0.619
Düzey 2 Bedensel 10	0.620	0.814	0.644
Düzey 2 Bedensel 11	0.352	0.830	0.508
Düzey 2 Bedensel 12	0.345	0.831	0.688
Düzey 2 Bedensel 13	0.518	0.820	0.618
Düzey 2 Bedensel 14	0.473	0.823	0.529
Düzey 2 Bedensel 15	0.488	0.822	0.528

Tablo 3. Bedensel Belirti Ölçeği'nin madde-toplam puan korelasyon katsayıları, Cronbach alfa değeri ve faktör yükleri

	Korelasyon katsayıları	Cronbach alfa
Bedensel belirti 1	0.897	0.958
Bedensel belirti 2	0.928	0.934
Bedensel belirti 3	0.928	0.934

Geçerlilik çözümlenmeleri

Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin açıklayıcı faktör analizinde tek faktörlü çözüm elde edilmiştir ve özdeğeri 4.67'dir, varyansın toplam %31.16'sını açıklamaktadır. Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin maddelerinin faktör yükleri 0.41-0.78 arasında bulunmuştur (Tablo 3). SAÖ ile korelasyon analizinde katsayı $r=0.59$ ($p<0.001$) olarak hesaplanmıştır.

Bedensel Belirti Ölçeği'nin SAÖ ile korelasyon analizinde katsayı $r=0.83$ ($p<0.001$) olarak hesaplanmıştır.

ROC analizi sonucunda eğri altında kalan alan Düzey 2 Bedensel Belirti ölçeği için 0.92, Bedensel Belirti Ölçeği için 0.98 olarak bulunmuştur.

TARTIŞMA

DSM-5 ile, daha önce somatoform bozukluklar olarak sınıflandırılan hastalıkların tanı ölçütlerinde önemli değişiklikler olmuştur. Bu bozuklukların yeni durumları için yeni değerlendirme araçlarına gereksinim doğmuştur. Bu çalışma, DSM-

5 ölçütlerine göre geliştirilmiş Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği ve Bedensel Belirti Ölçeğinin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliğini göstermektedir.

Bedensel belirtileri değerlendirmek amacıyla daha önce geliştirilmiş olan Bedensel Duyumları Abartma Ölçeği Türkçe Formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach alfa katsayısı 0.68, madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.19-0.51 arasında bulunmuştur.⁷

Birlikte geçerlilik için kullandığımız Sağlık Anksiyetesi Ölçeğinin Türkçe güvenilirlik ve geçerlilik çalışmasında Cronbach alfa katsayısı 0.918, madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.405-0.769 arasında bulunmuştur.⁶

Bu çalışmada Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin içsel tutarlılığı 0.83 ve madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.26-0.62 ($p<0.001$) arasında bulunmuştur. Bedensel Belirti Ölçeğinin içsel tutarlılığı 0.96, madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.89-0.92 ($p<0.001$) arasında bulunmuştur.

Düzyey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin açıklayıcı faktör analizinde tek faktörlü çözüm elde edilmiştir ve özdeğeri 4.67'dir, varyansın toplam %31.16'sını açıklamaktadır. Düzyey 2 Bedensel Belirti Ölçeğinin maddelerinin faktör yükleri 0.41-0.78 arasında bulunmuştur. Bu bulgu, her maddenin kendi içinde ve ölçek bütünü içinde uyumlu ve birbirlerini tamamlar nitelikte olduğunu göstermektedir. Tüm bu bulgular dikkate alındığında ölçeğin güvenilirliğinin sağlandığı ortaya konmuştur. SAÖ ile korelasyon analizinde katsayı $r=0.59$ ($p<0.001$) olarak hesaplanmıştır. ROC analizi sonucunda eğrinin altında kalan alan 0.92 olarak belirlenmiştir. Buna göre özgül olmayan bedensel belirtileri açısından hasta ve sağlıklı grupları birbirlerinden iyi düzeyde ayırt etme gücüne sahiptir. Ölçeğin gerek yapı geçerliliği, gerekse birlikte geçerliliği analizleri ölçeğin geçerli bir biçimde kullanılabileceğini desteklemektedir.

Bedensel Belirti Ölçeğinin SAÖ ile korelasyon analizinde katsayı $r=0.83$ ($p<0.001$) olarak hesaplanmıştır. ROC analizi sonucunda eğrinin altında kalan alan 0.98 olarak belirlenmiştir. Buna göre özgül olmayan bedensel belirtileri açısından hasta ve sağlıklı grupları birbirlerinden iyi düzeyde ayırt etme gücüne sahiptir. Bedensel

Belirti ölçeğinin de gerek yapı geçerliliği gerekse birlikte geçerliliği analizleri ölçeğin geçerli bir biçimde kullanılabileceğini desteklemektedir.

Araştırmanın sınırlılıkları ve üstünlüğü

Bu araştırmanın birinci sınırlılığı, belirtili dönemdeki hastalardan oluşan örneklem grubunun görece küçük olmasıdır. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı, kontrol grubunda tanı araştırması amacıyla yapılandırılmış bir klinik görüşme kullanılmamış olmasıdır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda tüm istatistiksel çözümler eldeki büyüklükteki örneklem grubuyla eksiksiz yapılabilmektedir. Araştırmanın üstünlüğü ise, örneklem grubunun hastaları temsil etmesidir, böylece ölçeğin klinik kullanılabilirliği ortaya konmaktadır. Klinik grubunda somatoform bozuklukların farklı hastalık tiplerinden hastaların alınmış olması, ölçeğin hedefine daha iyi uymaktadır.

SONUÇ

Bu bulgularla DSM-5 Düzyey 2 Bedensel Belirti Ölçeği ve Bedensel Belirti Ölçeğinin Türkçe Formunun güvenilir ve geçerli biçimde kullanılabileceği gösterilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Lipowsky ZJ. Somatization: the concept and its clinical application. *Am J Psychiatry* 1988; 145:1358-1368.
2. Amerikan Psikiyatri Birliğı. Amerikan Psikiyatri Birliğı. *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, beşinci baskı. E Köroğlu (Çev. Ed.), Ankara: Hekimler Yayın Birliğı, 2013.*
3. Regier DA. Somatic presentations of mental disorders: refining the research agenda for DSM-V. *Psychosom Med* 2007; 69:827-828.
4. Tomenson B, Essau C, Jacobi F, Ladwig KH, Leiknes KA, Lieb R, et al. EURASMUS Population Based Study Group. Total somatic symptom score as a predictor of health outcome in somatic symptom disorders. *Br J Psychiatry* 2013; 203:373-380.
5. American Psychiatric Association. Online Assessment Measures. (Erişim tarihi: 18.01.2017), <http://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/dsm/educational-resources/assessment-measures>
6. Aydemir Ö, Kırpınar İ, Satı T, Uykur B, Cengiz C. Sağlık Anksiyetesi Ölçeği'nin Türkçe için Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Nöropsikiyatri Arşivi* 2013; 50:325-331.
7. Güleç H, Sayar K, Güleç MY. Bedensel Duyumları Abartma Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenilirliği. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi* 2007; 20:16-24.